

nyos Akadémia az 6 millióival az egész században", szívesen fogadta tagjai közé Warthát, s ő rászolgált a bizalomra. A Természettudományi Közlöny munkatársaként számos cikkben szolgálta a természettudományok népszerűsítését. Tudatosan vállalta ezt a feladatot, a tudós igazi munkájának vallotta, sőt, mint maga írta, szociális cselekedetként tartotta számon. A tudomány legújabb eredményeit "népünk legalsó, de legfontosabb osztályával - a munkással" akarta megkedveltetni, s így tevékenysége ezen a téren is mai életünkig mutat előre.

MÓRA László kitűnő kötete méltó emléket állít ennek a nagy magyar tudósnak, a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára köveendő példát mutat kiadványában a nemzeti értékek megőrzésére. A Műszaki Tudománytörténeti Kiadványok néhány évi szünet után újra folytatódó sorozata jó szolgálatot tesz műszaki kulturánk hagyományainak ápolásában.

Végh Ferenc

REFERÁTUMOK

Könyv

6/K/68

026/058.7/:916

The SCOLMA directory of libraries and special collections on Africa. /Az Afrikára vonatkozó könyvtári és egyéb különgyűjtemények címjegyzéke/ Compil. by R.Collison. 2nd ed. London, Crosby Lockwood, 1967, 91 p.

1962-ben alakult Angliában az Afrikára vonatkozó könyvtári anyagokkal foglalkozó állandó bizottság /Standing Committee on Library Materials on Africa, SCOLMA./

A SCOLMA célja, hogy megkönnyítse az Afrikára vonatkozó tanulmányokhoz és kutatásokhoz szükséges dokumentumok beszerzését és elősegítse azok hasznosítását különböző nyilvántartások vezetésével, jegyzékek és egyéb tájékoztató szolgáltatások kiadásával. A szervezetnek tagja lehet bármely érdekelt intézmény /Anglián kívül is/ 10 dollár évi tagdíj ellenében, ezenkívül rendszeres pénzügyi támogatást kap egy tudományos alapítványtól /Leverhulme Trust/.

A SCOLMA összeállításában készült kiadvány második kiadása 160 olyan angliai intézményt foglal jegyzékbe, amelyek jelentős Afrika-tárgyú gyűjteménnyel rendelkeznek. A városenkénti csoportosításban szereplő egyes intézményeknél a következő adatokat tünteti fel: a könyvtár vagy intézmény neve, címe, telefonszáma, vezetőjének neve és beosztása, igénybevétel lehetősége, nyitvatartási idő, vonatkozó kiadványok felsorolása, a gyűjteményre vonatkozó számszerű és egyéb adatok.

A kötet végén található mutató tárgykörönként és az intézmények neve szerint rendezve könnyíti meg a jegyzék használatát. A dokumen-

táció tárgyszó két szervezethez vezet el, ahol az afrikai könyvtárügyre és dokumentációra vonatkozó irodalom megtalálható. Ezek az ASLIB /Association of Special Libraries and Information Bureaux = Szakkönyvtárak és Tájékoztató Irodák Szövetsége/ és a Library Association /Könyvtár Szövetség/ könyvtárai. /Balázs S./

Folyóiratcikkek

46/68

002.513.5

Az értelmi egyezés kritériuma dokumentumokat visszakereső rendszerekben. /Kriterij zsmušzlovogo szootvetsztvija dokumental'noj informacionno-poiskovoj szisztemü/ - CSERNÜJ, A.I. = Naucno-Tehnicseskaja Informacija, Szerija 2. 1967. 9.sz. p.17-25.

A visszakeresett információnak nemcsak relevánsnak kellene lennie, hanem pertinensnek is, vagyis nemcsak a szavakban kifejezett információs igényt kellene kielégítenie, hanem magát a személyt is, aki az információt megrendelte. A megrendelő ugyanis sok esetben rosszul fejezi ki igényét és csak akkor tudja helyesbiteni kívánságát, amikor már választ kapott kérdésére. Ennek folytán pertinencia többnyire csak abban az esetben lehetséges, ha a felhasználó közvetlen kapcsolatban van a tájékoztatási központtal, vagyis ha visszacsatolás létezik közöttük. A gépies utasításokat végrehajtó rendszerek legfeljebb releváns információkat szolgáltathatnak.

A szolgáltatott dokumentum és az információs igény értelmi egyezésének mértékét a dokumentum jellemzőinek és a kérdés jellemzőinek összehasonlításával lehet megállapítani, amelynek előfeltétele természetesen az, hogy egységes legyen a dokumentumok és az igények osztályozása. A tárgyszavas rendszerekben százalékban fejezhető ki az egyezés mértéke; ha a dokumentum jellemzői között összesen p tárgyszó van, és ezek közül c a kérdés tárgyszavai között is megtalálható, az értelmi egyezés mértékét az

$$R = \frac{c}{p} 100 \%$$

kifejezés adja meg. A gyakorlatban $R = 25 \%$ még megengedhető érték lehet. Pontosabban is megítélhető az értelmi egyezés, ha a berendezés a dokumentum referátumát is a felhasználó rendelkezésére bocsátja /mint pl. a Walnut-rendszerben/, vagy ha az egyes tárgyszavakat előírt súlyozással lehet figyelembe venni /az utóbbi esetben külön csoportokban adhatók ki a kevésbé releváns dokumentumok/. Egyes helyeken a súlyozást Boole-algebrai egyenletek megoldásának modellezésére is felhasználják. A VINITI "Üres - nem üres-4" rendszerében teljesen formális az értelmi egyezés kritériuma. H.E.STILES egy algoritmikus eljárást dolgozott ki az uniterm-rendszerben szakozott dokumentumok relevanciájának megítélésére.